

τελευταία χρόνια ο κ. Τζαβάρας με τον Καντ και πιο πολύ ακόμη με τον Χάιντεγγερ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΡΕΛΟΣ
ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μανώλη Μαρκάκη, *Φιλοσοφικά σχέδιαματα*, έκδ. Καρδαμίτσα, 'Αθήνα 1986, σ. 110

Στό σημαντικό αυτό έργο του Μανώλη Μαρκάκη επιχειρείται η προσέγγιση των δύο σφαιρών του όντολογικού στοχασμού, δηλαδή της φιλοσοφίας της ουσίας και της φιλοσοφίας της ύπαρξης. Χωρίς να επιδιώκεται η μετακίνηση από την μία σφαίρα στην άλλη και η δριοθέτηση των σημείων επαφής των δύο αυτών κόσμων, παρουσιάζεται, αντίθετα, μία ένιαία αντίληψη του θεωρούντος ύποκειμένου, της οποίας τό πλαίσιο τά σημεία αυτά νοούνται ισοδύναμα για την ανάπτυξη της καθολικής αυτής εποπτείας, ως τά έσχατα δριά της. Η προσπάθεια αυτή διαφέρει βέβαια, στό επίπεδο αυτό, από την ανάλογη επιδίωξη του Heidegger. Στό βιβλίο, ενώ οι ποιότητες του όντος αναπλάσσονται θεωρητικώς, ώστε να γίνουν ποιότητες της ύπαρξης, ή όντολογική πλευρά των υπαρκτικών κατηγορημάτων ανάγεται μέ ιδιαίτερη έμφαση σ' άφετηρία νέων φιλοσοφικών προβληματισμών. Στό επίπεδο αυτό τοποθετείται ή ανάπτυξη των θεμελιωδών φιλοσοφικών έννοιών που πλασιώνουν την θεματική του συγγραφέως, όπως οι έννοιες της έλευθερίας, της αλήθειας, του χρόνου, της αναγκαιότητας, του τυχαίου, του όντος, του πεπρωμένου, του θανάτου και άλλων, ενώ συγχρόνως, μέ τόν τρόπο αυτό, στοιχειοθετείται μία άναθεωρημένη ένιαία αντίληψη περί του θεωρούντος ύποκειμένου. Τό βιβλίο δέν συνιστά έργο άπλου φιλοσοφικού σχολιασμού, αλλά επιδίωξη δημιουργική την όποία στηρίζουν μία τεκμηριωμένη εύρυμάθεια και μία έκδηλη φιλοσοφική πείρα. Γραμμένα μέ άκριβολογία και μέ ποιητική διάθεση, ανάλογη εκείνης που έκδηλώνεται μέσ' από τόν προσωκρατικό φιλοσοφικό λόγο, τά φιλοσοφικά αυτά κείμενα όδεουν προς την διατύπωση συσχετίσεων μεταξύ όρισμένων έννοιών, οι όποιες θά ήσαν αδύνατες μέ μόνο τόν δόκιμο έκφραστικό τρόπο. Η ποιητική πνοή που ζωντανεύει τίς φιλοσοφικές προτάσεις προσδίδει σ' αυτές ισχύ, αλλά και εύλυγισία. Χάρη σ' άρετές του είδους τούτου, οι προτάσεις αυτές έκπηγάζουν μέσ' από την δίνη του γίνεσθαι και ύπερβαίνουν την άμφισημία του ιστορικού. «Ασύμπυτος καθώς είσαι, δέν έχεις άφετηρία. Η θεωρητική φυσική προϋποθέτει την άνισοτροπία σου, και ή θερμοδυναμική έντροπία την άπορρίπτει. Η έντροπία των θερμοδυναμικών διαδικασιών ύποδεικνύει την παρουσία σου στην αίτιώδη συνάφεια και κάποια κατεύθυνση» (Ο Χρόνος σ. 77). «Είσαι ή κραυγή του έόντος, συνειδητή, που μέ παρασύρει στην άναζήτηση ενός νοήματος διαφορετικού και άνώτερου από εκείνου που μου προσφέρουν οι αίσθήσεις, ή εκείνο που άγγίζει ή ένταση του πνεύματός μου» (Ο κόσμος σ. 52). «Έναίο και συμπαγές, χωρίς ιεράρχηση και χωρίς άνάμνηση, τό πεπρωμένο ίσταται στά πάγια κράσπεδα του κόσμου, θεώμενο σιωπηρά την συνείδηση και την πράξη, χωρίς τελεολογία» (Τό πεπρωμένο σ. 109).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ

Teruo Suzuki, *Studies on Greek Philosophy (Girishia Tetsugaku Ronkoo)*, Tokyo, 1982, 376 σελίδες.

Τό βιβλίο αυτό είναι συλλογή και αναδημοσίευση άρθρων που εκδόθηκαν κιάλας, εκτός